

ВИСНОВОК
антикорупційної експертизи проекту
Закону України «Про створення умов для запровадження
комплексної термомодернізації будівель»

Картка проєкту

Розробник проєкту постанови: Міністерство розвитку громад та територій України	Метою проєкту Закону є удосконалення правового регулювання у сфері енергоефективності	Проект акта надіслано відповідно до § 37 ² Регламенту Кабінету Міністрів України
---	---	---

Резюме антикорупційної експертизи

За результатами проведення антикорупційної експертизи Національне агентство ідентифікувало у Проекті такі корупціогенні фактори:

- 1) умови надання доступу енергоаудитору до електронного кабінету є непрозорими, а вимоги до енергоаудитора – невизначеними, чим створено перешкоди для діяльності енергоаудиторів;
- 2) надмірна дискреція центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель, щодо надання, обмеження та відновлення доступу енергоаудитора до електронного кабінету;
- 3) нечітка, з порушенням принципу юридичної визначеності, регламентація прав, обов'язків та відповідальності замовника й енергоаудитора у разі наявності конфлікту інтересів;
- 4) необґрунтовано встановлено положення відсильного характеру щодо урегулювання вимог до процедури проведення сертифікації в нормативно-правовому акті, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Опис виявлених корупціогенних факторів

1. Створення перешкод для одержувачів адміністративних, освітніх, соціальних чи інших послуг, відсутність чи обмеження права на оскарження рішення суб'єкта владних повноважень

У ч. 4 ст. 9 проєкту Закону України «Про енергетичну ефективність будівель» (далі – Проект) вказано, що енергоаудитор будівель набуває права на здійснення професійної діяльності з сертифікації енергетичної ефективності будівель та обстеження технічних установок з моменту надання такому енергоаудитору доступу до електронного кабінету енергоаудитора Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва.

Згідно з положеннями абз. 2 ч. 5 ст. 9 Проекту надання енергоаудитору доступу до електронного кабінету здійснюється на підставі запису про видачу сертифікату енергоаудитора на період дії такого сертифікату.

Одночасно з цим доступ енергоаудитора до електронного кабінету надається відповідно до підзаконного нормативно-правового акта, що підлягає

затвердженю Міністерством розвитку громад та територій України (далі – Мінрегіон).

Запропоноване регулювання є в цілому необґрунтованим та створює ризики ускладнення доступу до електронного кабінету енергоаудитора на рівні підзаконного акта.

Крім того, таке регулювання створює умови для виникнення корупційних ризиків, зокрема необґрунтованого контакту представників органів державної влади з енергоаудиторами, адміністративного тиску та вимагання неправомірної вигоди за надання доступу до електронного кабінету.

Рекомендації НАЗК:

визначити, що надання доступу до електронного кабінету здійснюється автоматично після отримання сертифіката енергоаудитора на період дії такого сертифіката.

2. Встановлення або розширення дискреційних повноважень органу державної влади чи органу місцевого самоврядування або особи, уповноваженої на виконання функцій держави чи місцевого самоврядування, за відсутності визначення вичерпних випадків, підстав, форм, строків, порядку здійснення таких повноважень, контролю за їх здійсненням та відповідальності за можливі зловживання під час їх здійснення

2.1. Згідно з абз. 1 ч. 5 ст. 9 проєкту Закону доступ енергоаудитора до електронного кабінету надається відповідно до порядку надання, обмеження та відновлення доступу до електронного кабінету енергоаудитора, що затверджується Мінрегіоном.

У ч. 6 ст. 9 Проєкту зазначено, що у випадку виявлення інформації про невідповідність вимогам законодавства складених енергоаудитором енергетичних сертифікатів та/або звітів про результати обстеження інженерних систем, що надійшла за результатами проведеного відповідно до ст.14 цього Закону моніторингу таких сертифікатів та/або звітів, доступ енергоаудитора, що виготовив такі енергетичні сертифікати та звіти про результати обстеження інженерних систем, обмежується на період, визначений порядком надання, обмеження та відновлення доступу до електронного кабінету енергоаудитора Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва, що затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель.

Тобто у разі виявлення певних невідповідностей у процесі моніторингу, енергоаудитору обмежують доступ до електронного кабінету.

Без такого доступу енергоаудитор не зможе провадити свою діяльність, а тому за своїми правовими наслідками таке обмеження є співмірним адміністративному стягненню, зокрема обмеженню права займатися певною діяльністю.

Згідно зі ст. 14 Проєкту незалежний моніторинг енергетичних сертифікатів та незалежний моніторинг звітів про результати обстеження технічних установок, за результатами якого доступ енергоаудитора до електронного кабінету може бути обмежений, здійснюються відповідно до порядків, що

встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель.

Таким чином, у разі прийняття проєкту Закону центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель, буде наділений надмірною дискрецією, оскільки шляхом прийняття відомчих актів визначатиме порядок та здійснення незалежного моніторингу, який матиме наслідком обмеження доступу енергоаудитора до професійної діяльності, що створює умови для реалізації корупційних ризиків.

Рекомендації НАЗК:

визначити підстави для надання, строки обмеження доступу енергоаудитора до електронного кабінету, процедуру відновлення такого доступу, а також оскарження такого обмеження на рівні закону.

3. Нечітка, з порушенням принципу юридичної визначеності, регламентація прав, обов'язків чи відповідальності юридичних та фізичних осіб у будь-якій сфері правового регулювання

У ч. 6 ст. 7 Проєкту визначено, що сертифікація енергетичної ефективності будівлі здійснюється на договірних засадах енергоаудитором будівель, який відповідає таким вимогам:

- 1) не має обмеження доступу до електронного кабінету енергоаудитора Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва;
- 2) є незалежним;
- 3) не має конфлікту інтересів;
- 4) прямо чи опосередковано не заінтересований у результаті сертифікації.

Водночас у Проєкті не визначено, що слід розуміти під поняттям «незалежність» енергоаудитора для цілей застосування Проєкту.

Крім цього, Проєкт не розкриває змісту поняття «конфлікт інтересів» для цілей оцінки енергоаудитора встановленим вимогам. Вочевидь, цей термін не є тотожним поняттям, визначеному Законом України «Про запобігання корупції», зміст якого розкрито через суперечність між публічно-правовими повноваженнями і приватними інтересами. Так, згідно зі ст. 1 цього Закону реальний конфлікт інтересів – суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень.

Оскільки, сертифікація енергетичної ефективності є обов'язковою у випадках, визначених у ст. 7 Закону України «Про енергетичну ефективність будівель» у редакції проєкту Закону та має ознаки публічної послуги, це може бути підставою для виникнення корупційних ризиків.

Для вирішення цієї проблеми, вважаємо за доцільне внести зміни до п. 2 ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції», у зв'язку із чим вимоги цього Закону будуть поширюватися і на енергоаудиторів.

Таким чином, поняття «конфлікт інтересів» відносно енергоаудиторів буде урегульовано Законом України «Про запобігання корупції».

Рекомендації НАЗК:

передбачити у проекті Закону зміни до Закону України «Про запобігання корупції» щодо включення «енергоаудитора» до п.п. «б» п. 2 ч. 1 ст. 3 цього Закону.

4. Необґрунтоване встановлення положень відсильного характеру щодо врегулювання відносин у сферах з високим рівнем корупційних ризиків за допомогою нормативно-правових актів нижчого рівня

У ч. 2 ст. 9 Проєкту визначено, що порядок проведення професійної сертифікації осіб, які мають намір провадити діяльність із сертифікації енергетичної ефективності та обстеження технічних установок, затверджується Кабінетом Міністрів України, та встановлено основні питання, які у ньому мають бути урегульовані. Зокрема, серед таких питань у п. 6 ч. 2 ст. 9 Проєкту визначено «інші вимоги до процедури проведення професійної сертифікації».

Слід відмітити, що у чинній редакції Закону України «Про енергетичну ефективність будівель» діяльність Атестаційної комісії щодо професійної атестації є достатньо урегульованою. Зокрема, визначено ким створюються Атестаційні комісії, де розміщується необхідна інформація про професійну атестацію, вимоги до осіб, у якій формі подаються документи, підстави для видачі кваліфікаційного атестата (платність/безоплатність послуги, строк), причини відмови у видачі кваліфікаційного атестата, причини аннулювання кваліфікаційного атестата.

У Проєкті визначено, що сертифікація осіб проводиться кваліфікаційними центрами, акредитованими Національним агентством кваліфікацій, проте її базова регламентація відсутня.

Пропонуємо основні вимоги до процедури проведення професійної сертифікації визначити на рівні закону за аналогією з професійною атестацією.

Рекомендації НАЗК:

визначити основні вимоги до процедури проведення професійної сертифікації на рівні закону.

Висновок:

проект Закону містить корупціонні фактори та потребує доопрацювання з урахуванням наведених рекомендацій.

**В. о. Голови Національного агентства
з питань запобігання корупції**

Іван ПРЕСНЯКОВ